

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. В. ПОРИКА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
«ПРОГРАМУВАННЯ ГАЛУЗІ»

галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
спеціальність	201 Агрономія
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з агрономії
відділення	Агрономія та землевпорядкування

2025-2026 навчальний рік

Програма навчальної практики «Програмування галузі» (ОКЗ1) для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія кваліфікації «фаховий молодший бакалавр з агрономії». - Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», 2026. – 16 с.

Укладач: Т. А. Давигора – викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії

Програму схвалено на засіданні циклової комісії спеціальності
Н1 Агрономія

Протокол № 6 від 23.01. 2026 р.

Голова циклової комісії

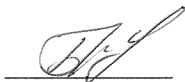

Вікторія МУЗИКА

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика
БНАУ»

Протокол № 5 від 26.01. 2026 р.

Голова методичної ради

Тетяна БОНДАРЕВСЬКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПРОГРАМУВАННЯ ГАЛУЗЬ»	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ	5
3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	5
4. СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПРОГРАМУВАННЯ ГАЛУЗЬ»	8
6. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ	10
7. ЗМІСТ ПРАКТИКИ	11
7.1. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	11
7.2. САМОСТІЙНА РОБОТА	13
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ	14
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ	14
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	15
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПРОГРАМУВАННЯ ГАЛУЗІ»

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на проведення навчальної практики «Програмування галузі» (ОК 31) для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у тому числі аудиторних – 48 годин (практичні заняття), самостійна робота студентів – 42 години.

Опис навчальної практики за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної практики
		денна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ECTS – 3	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Обов'язкова
Кількість тем – 9	Спеціальність 201 Агрономія	Рік підготовки: 3-й
Загальна кількість годин –90		Семестр 6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 24 години самостійної роботи студентів –21 година	Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Практичні 48 годин
		Самостійна робота 42 години
		Вид контролю: диференційований залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Мета практики: закріплення та поглиблення теоретичних знань та набуття практичних навичок у плануванні галузі рослинництва, визначення економічної ефективності виробництва і агроекономічних заходів та роботи з прикладними програмами з планування галузі.

Завданням практики є формування у студентів умінь та навиків вирішення практичних питань з програмування врожайності сільськогосподарських культур, посівних площ та валових зборів; складання технологічних карт, робочих планів на основні періоди робіт; працювати з прикладними програмами щодо планування галузі. Тому, готуючись до практичних занять, студенти вивчають: природні та екологічні умови підприємства і основні його виробничі та економічні показники, ефективність системи захисту рослин від шкідників, хвороб і бур'янів, встановлення нормативів прямих затрат на гектар основних культур на підставі технологічних карт, планування потреб у добривах, отрутохімікатах, посівному матеріалі.

Студенти виконують індивідуальні завдання і захищають звіт.

У результаті проходження практики студенти повинні вміти:

- аналізувати природні та екологічні умови підприємства і основні його виробничі та економічні показники;
- програмувати врожайність сільськогосподарських культур, посівні площі та валові збори;
- складати систему добрив та визначити її ефективність;
- складати технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур, робочі плани на основні періоди сільськогосподарських робіт, договори на оренду землі і майна та визначити розмір орендної плати;
- визначати економічну ефективність інтенсивних технологій;
- працювати з прикладними програмами щодо планування галузі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика «Програмування галузі» базується на знаннях з дисциплін: «Землеробство», «Ґрунтознавство», «Агрохімія», «Економіка сільського господарства», «Технологія вирощування продукції рослинництва», «Захист рослин», «Організація і планування діяльності аграрних формувань», «Смарт технології в агрономії»

4. СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Сформовані компетентності

Символ компетентності	Сформована компетентність
Загальні компетентності	
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК7	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
ЗК8	Здатність працювати в команді.
Спеціальні компетентності	
СК1	Здатність використовувати базові знання з фахових дисциплін у професійній діяльності.
СК7	Здатність застосовувати в процесах виробництва, переробки і зберігання інноваційно новітні прийоми, заходи, засоби для отримання високоякісної, екологічно безпечної, ринково привабливої сільськогосподарської продукції.
СК11	Здатність прогнозувати можливості реалізації сільськогосподарської продукції в умовах існуючого ринкового середовища.
СК13	Здатність розв'язувати задачі оптимізації і приймати ефективні рішення з питань використання машин і техніки для вирощування та збирання, зберігання, первинної обробки і транспортування сільськогосподарської продукції.

Результати навчання

Символ результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН1	Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері агрономії.

PH4	Опанувати нові методи і технології, впроваджувати інноваційні принципи і методи для підвищення ефективності виробничої діяльності в агрономії.
PH6	Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних, екологічних та етичних аспектів.
PH7	Розробляти технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур.
PH10	Визначати вартісну оцінку основних виробничих ресурсів господарства.
PH15	Планувати, аналізувати, контролювати й оцінювати власну роботу та роботу інших осіб у сфері агрономії та сільськогосподарського виробництва.
PH16	Організовувати та здійснювати управління виробничою діяльністю у сфері агрономії в умовах, що можуть зазнавати непередбачуваних змін, застосовувати методи менеджменту та маркетингу для забезпечення ефективності діяльності організації.
PH18	Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ «ПРОГРАМУВАННЯ ГАЛУЗІ»

Загальний обсяг навчального часу, відведеного на проведення навчальної практики складає 90 годин, у тому числі – 48 годин практичних занять, 42 години – самостійна робота студентів.

Контроль проводиться у формі перевірки виконання практичних завдань, самостійної роботи студентів.

Підсумковий контроль передбачає складання диференційованого заліку.

1. Аналіз природних, економічних умов та основних економічних показників сільськогосподарського підприємства

Проведення аналізу кліматичних умов, ґрунтів, водних джерел, розміщення підприємства, його ресурсний потенціал показників за останні три–п’ять років.

2. Програмування врожайності, посівних площ і валових зборів

Розрахунок потенційної врожайності за ресурсами сонячної радіації та вологозабезпеченості місцевості. Розрахунок посівних площ і валових зборів культур.

3. Складання технологічних карт у рослинництві

Складання технологічної та економічної частини технологічної карти за прогресивними технологіями вирощування сільськогосподарських культур (в області, зоні). Визначення загального обсягу умовних еталонних гектарів, встановлення нормативів прямих затрат палива, праці, автотранспорту та їх вартості на один гектар.

4. Складання системи добрив під запланований урожай та визначення її ефективності

Складання системи добрив під запланований урожай основних культур. Визначення затрат на застосування добрив. Обчислення їх окупності і рівня ефективності.

5. Планування системи захисту рослин і визначення її економічної ефективності

Визначення економічної ефективності системи захисту рослин від шкідників, хвороб і бур’янів.

6. Визначення нормативів прямих затрат на виробництво основних видів сільськогосподарської продукції

Встановлення нормативів прямих затрат на гектар основних культур на підставі технологічних карт, планування потреб у добривах, отрутохімікатах, посівному матеріалі.

7. Складання робочих планів на основні періоди робіт

Складання робочого плану на основні періоди робіт (весняно-польові, догляд за рослинами, збирання врожаю тощо) із зазначенням обсягу робіт, строків їх проведення, складу агрегатів, норм виробітку.

8. Складання договорів оренди землі та майна і визначення орендної плати

Складання договорів на оренду землі та майна на підставі даних про земельний та майновий пай в агроформуваннях області (району). Обчислення розміру оплати за оренду землі та майна, виходячи із нормативів орендної плати. Заповнення відповідних документів.

9. Робота з прикладними комп'ютерними програмами

Розрахунок доз добрив на запланований урожай у сівозміні, розробка системи захисту рослин та визначення її ефективності за допомогою прикладних програм.

Залік

Написання звіту щоденника, оформлення матеріалів практики. Здача студентами тестових завдань. Здача заліку з практики.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Назва теми програми	Обсяг годин					
		за типовою програмою			за робочою програмою		
		всього	з них		всього	з них	
			аудиторних	самостійних		аудиторних	самостійних
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Аналіз природних, економічних умов та основних економічних показників сільськогосподарського підприємства	9	6	3	9	6	3
2	Програмування врожайності, посівних площ і валових зборів	9	6	3	14	6	8
3	Складання технологічних карт у рослинництві	18	12	6	22	12	10
4	Складання системи добрив під запланований урожай та визначення її ефективності	9	6	3	9	6	3
5	Планування системи захисту рослин і визначення її економічної ефективності	9	6	3	9	6	3
6	Визначення нормативів прямих затрат на виробництво основних видів сільськогосподарської продукції	9	6	3	9	4	5
7	Складання робочих планів на основні періоди робіт	9	6	3	9	4	5
8	Складання договорів оренди землі та майна і визначення орендної плати	9	6	3	5	0	5
9	Робота з прикладними комп'ютерними програмами	27	6	21	4	4	-
Всього		108	60	48	90	48	42

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

7.1 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	2	3
1	<p>Тема: Аналіз природних, економічних умов та основних економічних показників сільськогосподарського підприємства</p> <p>1. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки.</p> <p>2. Проаналізувати кліматичні умови, ґрунти, водні ресурси, розміщення підприємства, його ресурсний потенціал. Дати характеристику природно-економічним умовам підприємства.</p> <p>3. Визначити обсяг і структуру товарної продукції, спеціалізацію господарства та дати оцінку відповідності галузевої структури природно-економічним умовам зони</p>	6
2	<p>Тема: Програмування врожайності, посівних площ і валових зборів</p> <p>1. Розрахунок потенційної врожайності за ресурсами сонячної радіації та вологозабезпеченості</p> <p>2. Визначити нормативний вихід продукції.</p> <p>3. Зробити розрахунок планових посівних площ.</p>	6
3	<p>Тема: Складання технологічних карт у рослинництві</p> <p>1. Складання технологічної та економічної частини технологічної карти за прогресивними технологіями вирощування сільськогосподарських культур.</p>	4
4	<p>Тема: Складання технологічних карт у рослинництві</p> <p>1. Визначення загального обсягу умовних еталонних гектарів, тарифних ставок на оплату праці, норм виробітку та витрат на оплату праці.</p>	4
5	<p>Тема: Складання технологічних карт у рослинництві</p> <p>1. Визначення кількості і вартості транспортних робіт, електроенергії</p> <p>2. Визначення вартості прямих витрат</p>	4

4	<p>Тема: Складання системи добрив під запланований урожай та визначення її ефективності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти план використання добрив та розрахувати їх вартість. 2. Розрахувати економічну ефективність застосування мінеральних добрив. 	6
5	<p>Тема: Планування системи захисту рослин і визначення її економічної ефективності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти комплексний план захисту рослин у плановому році. 2. Визначити економічну ефективність обробки пестицидами посівів цукрового буряка. 	6
6	<p>Тема: Визначення нормативів прямих затрат на виробництво основних видів сільськогосподарської продукції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення ліміту затрат на планову посівну площу. 2. Розрахунок договірно-розрахункових цін на основну і побічну продукцію. 	4
7	<p>Тема: Складання робочих планів на основні періоди робіт</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок потреби виробничого підрозділу в техніці. 2. Складання плану весняно-польових робіт. 	4
8	<p>Тема: Робота з прикладними комп'ютерними програмами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунок доз добрив на запланований урожай у сівозміні, використовуючи програму Excel 2. Розрахунок економічної ефективності застосування мінеральних добрив, використовуючи програму Excel 	4
	Всього	48

7.2. САМОСТІНА РОБОТА

№ п/ п	Назви тем	Кіль- кість годин
1	Тема: Аналіз природних, економічних умов та основних економічних показників сільськогосподарського підприємства 1. Проаналізувати вплив площ і урожайності на валовий збір сільськогосподарських культур способом різниць	3
2	Тема: Програмування врожайності, посівних площ і валових зборів 1. Спланувати урожайність, посівну площу і валовий збір озимої пшениці в господарстві.	8
3	Тема: Складання технологічних карт у рослинництві 1. Складання технологічної та економічної частини технологічної карти за прогресивними технологіями вирощування сільськогосподарських культур	10
4	Тема: Складання системи добрив під запланований урожай та визначення її ефективності 1. Розрахувати економічну ефективність застосування мінеральних добрив.	3
5	Тема: Планування системи захисту рослин і визначення її економічної ефективності 1. Визначити економічну ефективність обробки пестицидами посівів цукрового буряка.	3
6	Тема: Визначення нормативів прямих затрат на виробництво основних видів сільськогосподарської продукції 1. Планування потреб у добривах, отрутохімікатах, посівному матеріалі.	5
7	Тема: Складання робочих планів на основні періоди робіт 1. Складання плану весняно-польових робіт.	5
8	Тема: Складання договорів оренди землі та майна і визначення орендної плати 1. Складання договорів на оренду землі та майна на підставі даних про земельний та майновий пай. 2. Обчислення розміру оплати за оренду землі та майна.	5
Всього		42

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення навчальної практики у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, пояснення, демонстрація, виконання розрахунків, самостійне виконання практичних завдань.

Під час виконання практичних завдань застосовуються технічні прилади, роздатковий матеріал, довідники, малюнки і табличний матеріал, дискусійні обговорення проблемних питань. На аудиторних заняттях студенти, використовуючи методичні вказівки виконують завдання.

Також використовується виконання індивідуальних та групових завдань.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

У процесі виконання навчальної практики використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- підсумкове тестування;
- диференційований залік.

У період практики студент має вести звіт-щоденник, записуючи до нього виконання практичних робіт, здобуті знання та навички.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на заліку у формі тестування, усної відповіді.

Усі форми контролю включено до 4 бальної шкали оцінки.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані вправи, активність під час дискусій.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з практики є комп'ютерні тести та захист звіту.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили всебічні, систематичні і глибокі знання навчального матеріалу, вміння вільно виконувати будь – які завдання, передбачені програмою, ознайомлені з основною і додатковою літературою, що рекомендована програмою.

«Добре»	Отримують здобувачі освіти, які засвідчили систематичний характер знань навчально - програмового матеріалу, успішно виконують передбачені програмою завдання, засвоїли основну літературу, рекомендовану програмою.
«Задовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання, які справляються з виконанням завдань, передбачених програмою, ознайомлені з основною літературою, рекомендованою програмою але допустили помилки у відповіді на екзамені.
«Незадовільно»	Отримують здобувачі освіти, які виявили прогалини у знаннях, припустилися принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, неспроможних продовжувати навчання у закладі освіти.

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Відеоматеріал.
3. Інформаційні стенди, малюнки, таблиці.
4. Нормативно-технічна документація.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Телевізор в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення підсумкового тестового контролю знань студентів.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Васильков В.Г. Організація виробництва : навч. посіб. – Київ, 2003. – 360 с.
2. Герасимчук В.Г. Економіка та організація виробництва : підручник. – Київ : Знання, 2007. – 678 с.
3. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 472 с.
4. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві : навч.-метод. посіб. – Київ : КНЕУ, 2002. – 280 с.
5. Ільчук М.М. та ін. Організація і планування сільськогосподарського виробництва : підручник / за ред. М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 455 с.

Додаткова

1. Саблук П.Т., Скирта Б.К., Скупий В.М. та ін. Організація інформаційно-консультаційного забезпечення АПК України / за ред. П.Т. Саблука. – Київ : ІАЕ УААН, 2003. – 440 с.

2. Технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур: монографія /Л.М. Тіщенко, С.І. Корнієнко, В.А. Дубровін та ін.: за ред. Л.М. Тіщенка /Харк. нац. техн. ун-т с.-г. ім. Петра Василенка. – Харків: ХНТУСГ, 2015. – 273 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <https://www.rada.gov.ua/>
2. Український агропортал <https://agroportal.ua/>
3. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Перший український агропортал <https://www.1agro.com.ua/>
5. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України <https://me.gov.ua/>
6. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Державна фіскальна служба України <http://sfs.gov.ua/>
8. Рахункова палата України <https://rp.gov.ua>